

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

18 februari 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, MEDIA EN SPORT

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de uitzending door de VRT van het scheldlied gecomponeerd ter ondersteuning van de Week van de Diversiteit

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de deelname van de VRT aan het Eurosongfestival voor kinderen

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over het VRT-initiatief in verband met Eurosong voor kinderen

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over het uitzenden van kinderreclame op TMF

Vraag om uitleg van de heer Jo Vermeulen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de organisatie van een opiniepeiling door de VRT

Commissie voor Cultuur, Media en Sport

Dinsdag 18 februari 2003

VOORZITTER : De heer Jos Stassen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.02 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de uitzending door de VRT van het scheldlied gecomponeerd ter ondersteuning van de Week van de Diversiteit

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de uitzending door de VRT van het scheldlied gecomponeerd ter ondersteuning van de Week van de Diversiteit.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, vorige week was de Week van de Diversiteit, specifiek gericht op jongeren omdat 'zij meer dan anderen nog onbevangen naar de wereld kijken, los van vooroordelen over huidskleur, handicap of uiterlijk'. Ik heb geen enkel bezwaar tegen de doelstellingen van dit initiatief.

Wat ik minder positief vind, is de manier waarop de Vlaamse regering dit initiatief heeft uitgewerkt. Minister Van Grembergen ondersteunde de Week van de Diversiteit immers met een lied dat volledig is gebaseerd op scheldwoorden. We kennen het allemaal, want het is in de plenaire vergadering al aan bod gekomen. De bedoeling van het lied is met behulp van scheldwoorden kinderen en jongeren van 6 tot 18 jaar bewust te maken van verdraagzaamheid en op te roepen tot respect.

Er is uitgegaan van het – volgens mij verkeerde – principe dat de boodschap achter dit lied door jongeren moet worden begrepen als een oproep tot respect voor iedereen. Het lied is immers onbetwistbaar een scheldlied dat uitsluitend bestaat uit vulgaire scheldwoorden. Jongeren zullen via het lied de boodschap krijgen dat schelden en vulgaire woorden gebruiken zijn toegestaan.

Het lied was regelmatig te horen op Radio Donna. De jongerenzender Ketnet heeft dit lied uitgezonden en heeft daarnaast ter ondersteuning van de Week van de Diversiteit een scheldwedstrijd gehouden. Jongeren moesten het liefste scheldwoord bedenken. Het project heeft uiteraard positieve bedoelingen, maar los daarvan kan alleen maar worden vastgesteld dat het uitzenden van een dergelijk lied door de openbare omroep onaanvaardbaar en verwerpelijk is. Het risico bestaat dat jongeren het lied verkeerd begrijpen, en denken dat grof schelden aanvaardbaar en toegestaan is.

Is het uitzenden van dit scheldlied wel in overeenstemming met het openbaar karakter van de VRT ? Ik denk dat het uitzenden van het scheldlied in strijd is met de gecoördineerde mediadecreten. In deze decreten wordt bijvoorbeeld bepaald dat het aanbod van de VRT gekenmerkt moet zijn door de kwaliteit van de programma's op het vlak van inhoud, vorm en taalgebruik. Schelden hoort niet thuis op een openbare omroep en draagt niet bij tot de kwaliteit van de programma's. Volgens de gecoördineerde mediadecreten mogen geen programma's worden uitgezonden die aansporen tot haat en/of schade kunnen toebrengen aan de mentale ontwikkeling van minderjarigen.

Mijnheer de minister, ik heb de tekst van het lied verschillende keren nagelezen en ik heb het lied zelf ook een aantal keren moeten aanhoren. Het draagt zeker niet bij tot de positieve intellectuele ontwikkeling van onze jeugd. Niets is trouwens zo leuk en aantrekkelijk voor jongeren als het leren

Dillen

van voor hen onbekende scheldwoorden. Die onthouden ze makkelijker dan de Franse, Duitse en Engelse woordjes die ze op school moeten leren.

Enkele jaren geleden maakte de groep Katastroof in Vlaanderen ook minder verheffende liedjes die het goed deden bij de jongeren. De openbare omroep heeft toen beslist die van de radio te weren. Er is dus al een precedent.

Mijnheer de minister, is het uitzenden van dit scheldlied in overeenstemming met de verplichtingen die de gecoördineerde mediadecreten de VRT opleggen? In het verleden heeft de VRT het – volledig terecht – al aangedurfd om te beslissen vulgaire liedjes niet meer uit te zenden. Wat is het standpunt van de VRT in verband met het scheldlied ter ondersteuning van de Week van de Diversiteit? Wordt er met twee maten en gewichten gewerkt? Ook Ketnet heeft meegewerkt aan de promotie van de Week van de Diversiteit. Kan de VRT op een aanvaardbare manier argumenteren dat die medewerking past in de opdrachten van de VRT en in overeenstemming is met de kwaliteitseisen?

Ter voorbereiding van deze vraag heb ik gepeild naar enkele reacties op de scheldwedstrijd die Ketnet organiseerde. Er zijn toch mensen die daarbij hun bedenkingen hebben.

De voorzitter : De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen : Minister Van Grembergen is verantwoordelijk voor de campagne en we hebben er vorige week al over gediscussieerd met hem. De discussie ging toen over de opportuniteit van de campagne en over de mate waarin die haar doel zal bereiken. Ik vond de discussie zeer relevant en er zijn veel verschillende meningen aan bod gekomen.

Wat tijdens die discussie duidelijk werd, is dat er veel mensen zijn geraadpleegd om tot deze campagne te komen. Ik zeg dit omdat ik de discussie die hier ontstaat van een andere orde vind. Het gaat nu over het feit of iets al dan niet mag worden uitgezonden. We moeten op onze tellen passen, want we kunnen toch geen tekstcontroleorganen oprichten.

Mevrouw Dillen, u hebt naar Ketnet gekeken, maar u zou eens naar Studio Brussel moeten luisteren. Daar kunt u bijvoorbeeld Eminem horen en

die kan er ook wat van. Dat is van een heel andere orde.

Uiteindelijk gaat het om de vraag in welke cultuur en met welk taalgebruik jongeren opgroeien. Ik wil de discussie van vorige week en die van vandaag dan ook uit elkaar houden. We stellen nu de vraag of de openbare omroep het lied wel mag uitzenden, maar we keren de vraag het best eens om. Kan een openbare omroep bijvoorbeeld weigeren een campagne van de overheid uit te zenden?

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : We moeten de VRT met enige omzichtigheid benaderen vanuit deze commissie en vanuit de regering. Tot waar reikt de controle van deze commissie?

We controleren of de beheersovereenkomst al dan niet wordt nageleefd en dat impliceert dat we ons eigenlijk niet met de programmering moeien. Wat hier aan de orde is, gaat nog wat verder, want blijkbaar willen we nu ook bepalen of wat de VRT uitzendt, al dan niet oorbaar is. Ik denk dat dat tot de verantwoordelijkheid van de VRT behoort. Zoals de heer Vermeulen reeds zei, gaat het hier inderdaad om een project dat door de overheid werd uitgewerkt. De kwestie kan dus langs twee kanten worden bekeken.

Ik denk eerlijk gezegd helemaal niet dat dit lied een uitzondering vormt in de jongerenmuziek. Ik vind dat wij ons hier niet moeten uitspreken over wat de VRT wel en niet mag uitzenden, omdat we dan een stapje te ver zouden gaan.

De voorzitter : Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Ik wil me heel kort aansluiten bij de vorige sprekers. Ook ik vind dat het uiteindelijk niet de keuze van de openbare omroep is om het lied al dan niet uit te zenden. De VRT heeft gewoon een opdracht gekregen van de overheid. Als er inderdaad dergelijke tegenborst-stuitende elementen in dat lied zitten, dan moet de overheid zich daarover buigen. Ik denk niet dat we die verantwoordelijkheid moeten doorschuiven naar de omroep.

De voorzitter : We hebben vorige week inderdaad reeds een discussie gehad over de inhoud van de campagne met de minister van Jeugd, die eigenlijk de initiatiefnemer was van deze campagne. Hij heeft toen duidelijk uitgelegd hoe het project is ge-

Voorzitter

groeid. Ik raad iedereen aan om dat verslag eens te lezen.

De bijkomende vraag die we kunnen stellen, is of dit parlement geen geëigende organen heeft opgericht voor het beoordelen van dergelijke kwesties, zoals de Kijk- en Luisterraad. Als voorzitter van deze commissie vond ik dat ik deze vraag moeilijk kon tegenhouden. Ik vind dat we hierover kunnen discussiëren en dat de minister hierop moet kunnen antwoorden, wat hij nu zal doen.

Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, als ik de agenda van deze commissie voor vandaag en vorige week bekijk, dan begin ik een beetje te vrezen dat de commissie voor Media een nieuwe bocht aan het nemen is inzake haar houding tegenover de openbare omroep.

De heer Vandebossche verwees reeds naar artikel 7 van ons mediadecreet. Ook ik kan iedereen de lectuur van dat artikel aanraden. Het zegt heel duidelijk dat de openbare omroep zelf volledig verantwoordelijk is voor zijn programmaschema en programma's. We hebben ons daartoe politiek geëngageerd, na interessante debatten eerst over het minien nadien over het maxidecreeet. Dat betekent echter ook dat ik hier mijn allerindividueelste expressie van mijn allerindividueelste emoties kan geven over al die daden van de openbare omroep, maar dat ze eigenlijk weinig relevant zijn.

De voorzitter : Ik zou even willen ingaan op dat punt. Misschien is het goed als deze commissie eens discussieert over de manier waarop we met dergelijke vragen omgaan. Is het wel aangewezen om vragen om uitleg met een dergelijke inhoud te agenderen? Als dergelijke vragen worden ingediend, vind ik het zeer moeilijk om ze tegen te houden, omdat er in dit parlement een vrijheid van spreken geldt.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, ik zou zeker niet durven zeggen dat u een moeilijke, intolerante voorzitter bent. U laat inderdaad de vragen toe die worden gesteld. U kunt mij en mijn fractie er echter niet van beschuldigen regelmatig vragen om uitleg in te dienen over de programma's van de openbare omroep. In deze kwestie was er echter een precedent, waarover ik het reeds heb gehad. Het gaat dus niet zomaar om de programmatie. Het gaat om de toepassing van de decreten zelf.

De voorzitter : De minister heeft gelijk, de afgelopen weken werden heel veel vragen gesteld over de manier waarop de VRT in heel specifieke gevallen omgaat met de beheersovereenkomst. We moeten er eens goed en rustig over nadenken of we op die weg willen doorgaan. Dat is echter geen onderwerp voor vandaag. Ik wilde enkel deze bedenking maken op basis van wat de minister net zei.

Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Ik wil het antwoord citeren dat ik kreeg van de VRT. 'Dit lied wordt op de radio gedraaid op dezelfde wijze als alle andere liedjes van de eigen Vlaamse artiesten die aan de kwalitatieve eisen voor een radionet voldoen. Dit wil zeggen dat dit nummer bijvoorbeeld op radio 1 gemiddeld een keer per dag gedraaid wordt tijdens de afgelopen weken in heel verschillende tijdsblokken. Andere dan muzikale en actualiteitsoverwegingen spelen hier geen enkele rol. Het "scheldlied" is een genre dat af en toe wel eens gebruikt wordt door artiesten overal ter wereld. Zowel Jan De Wilde als Willem Vermandere en Wannes Van de Velde hebben bij ons wel eens nummers in die stijl geschreven. De toon en stijl van die nummers is van die aard dat elke normaal functionerende burger meteen verstaat dat het hier om een satirische, relativerende benadering gaat. Het mogelijke gevaar voor misinterpretatie ligt enkel en alleen in "the ear of the beholder". Het onafhankelijke en op kennis en ervaring gebaseerde oordeel van de muzieksamenstellers bepaalt of een nummer, dus ook dit, al of niet geschikt is om gespeeld te worden. Voor deze mensen is er in dit geval geen sprake van vulgariteit of kwalitatief minderwaardig werk, integendeel. De bedoeling van dit nummer is duidelijk de laakbaarheid aan te tonen van niet-rationele maatschappelijke vooroordelen. De directie Radio is het met dit oordeel volledig eens. Dit nummer zal op de radio de normale levenscyclus van zo'n nummer doorlopen. Dat wil zeggen: het zal geleidelijk minder vaak gedraaid worden en terecht komen bij het actieve archief en zo beschikbaar blijven voor occasioneel gebruik.'

Mijnheer de voorzitter, ik denk dat we zelf moeten beoordelen op welke manier deze commissie artikel 7 van het mediadecreet interpreteert. We mogen ook niet vergeten dat het hier uiteindelijk gaat om een campagne die werd opgestart door de Vlaamse Gemeenschap, onder verantwoordelijkheid van minister Van Grembergen. Als ik goed ben ingelicht was het op 6 februari 2003 dat er in de commissie een leuk debat werd gevoerd over de opportuniteit en de kwaliteit a fortiori. Vanzelfsprekend heb ik daarvan ook mijn eigen persoon-

Van Mechelen

lijke appreciatie. Ik denk niet dat het de taak is van deze commissie voor Media om dit debat over de waarde van de campagne en de wenselijkheid ervan te heropenen, laat staan over de teksten die worden geconcipieerd.

Het lijkt mij alleszins niet onzinnig om voor dergelijke campagnes een beroep te doen op de VRT. Als de Vlaamse Gemeenschap een campagne voert, dan ligt het volledig in de lijn van de gewoonte dat de VRT daaraan haar medewerking verleent. In dit geval lijkt het nogal evident dat de jongerenzender Ketnet in het bijzonder zijn actieve medewerking verleent en de boodschap met de nodige duiding brengt. Ik denk dat dit uiteindelijk een goede gewoonte is. Het spreekt voor zich dat ook de redactie van Ketnet de nodige waarborgen inzake zorgvuldigheid en kwaliteit in acht moet nemen. Ik was 14 dagen geleden nog op de uitreiking van de radio- en televisieprijzen en ik denk dat hier vandaag toch nog eens mag worden gezegd dat Ketnet ondertussen wel heeft bewezen dat het er staat, dat het een zeer goede programmatie brengt en dat het erin slaagt om de televisie te brengen die jongeren ervan verwachten. Ik neem dan ook aan dat deze commissie zich ervan onthoudt om hierover nog discussies te voeren.

Ketnet is in dit geval ingegaan op de uitdrukkelijke vraag van het steunpunt Jeugd om medewerking te verlenen aan de campagne over diversiteit. Ketnet ondersteunt steeds de kindvriendelijke projecten die de steun krijgen of het initiatief zijn van de Vlaamse regering, en dus ook dit project dat wil bijdragen tot verdraagzaamheid en respect in de samenleving. Dat behoort trouwens tot de opdrachten van de openbare omroep, zoals die werden beschreven in de mediadecreten. Het steunpunt heeft wel beslist dat Ketnet enkel aandacht besteedt aan de acties bestemd voor jonge kinderen. Op de uitingen waarop het Ketnetlogo staat, komen enkel 'softere' scheldwoorden voor. Ketnet richt zich enkel tot de groep van vier- tot twaalfjarigen. Tijdens de Week van de Diversiteit heeft de VRT op diverse manieren aandacht besteed aan de campagne. Op maandag 10 februari 2003, toen de start voor de diversiteitscampagne werd gegeven, is men voor Karrewiet gaan filmen in een school in Zottegem. Daar was de groep De Lovie op bezoek, een muziekgroep met personen met een mentale handicap. De leerlingen van het schooltje hebben die dag uiteindelijk samen met deze groep muziek gespeeld. Op maandag 10 februari 2003 werd ook in de wrap aandacht geschonken aan dit initiatief. Kommil Foo was te gast in de studio en heeft daar

inderdaad het lied gebracht waarover hier enige commotie is ontstaan.

Dagelijks heeft de VRT ook vijf T-shirts van de Week van de Diversiteit met achteraan het Ketnetlogo en vijf cd's met het scheldlied weggegeven aan de inzenders van het beste scheldwoord. Reeds sinds vorige week mochten kinderen originele, leuke – maar uitdrukkelijk geen platvloerse – scheldwoorden opsturen naar de organisatie, die uiteindelijk de vijf winnaars heeft geselecteerd. Dat is wat de VRT heeft gedaan. Ik vraag me af of het de taak is van deze commissie om die activiteiten te wikken en te wegen.

Ik denk dat het debat over de opportuniteit van deze campagne ten gronde werd gevoerd in de commissie voor Jeugd. Ik zou toch durven voorstellen om de VRT wat dit betreft niet te stigmatiseren omdat hij aan de campagne van de Vlaamse Gemeenschap heeft meegewerkt. Laat ons deze zaak bekijken met een dosis kritische maar ook gezonde humor, en hopen dat diegenen die aan de campagne hebben meegewerkt er ook hun lessen uit trekken en ervoor zorgen dat niemand er aanstoot aan kan nemen.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ketnet beperkte zich inderdaad tot minder aanstootgevende scheldwoorden. Ik denk in elk geval, mijnheer de minister, dat het elkaar aanspreken met 'strontzak', 'smerigaard' of 'ezelinnenkont' niet bijdraagt tot meer verdraagzaamheid.

Mijnheer de minister, u mag één ding niet vergeten. De doelgroep voor dat lied zijn niet wij maar de zes- tot achttienjarigen. Dat is een totaal ander publiek. Wij kunnen die zaken veel kritischer benaderen. Ik kan uit de campagne opmaken dat wij elkaar in de toekomst niet met deze woorden zullen aanspreken, maar kinderen vinden het juist een signaal dat ook deze woorden in de toekomst toegelaten zijn.

Mijnheer de minister, ik betreur het dat de VRT-radio bij dit lied, ook al is het een lied uit een campagne van de overheid, niet consequent dezelfde houding heeft aangenomen als in het verleden. Toen werd er wel ingegrepen naar aanleiding van een terminologie die eigenlijk veel minder erg was dan die in het scheldlied. Toen heeft de VRT consequent gezegd dat zoiets niet kon op de openbare radio.

Dillen

Ik ga natuurlijk akkoord met wat de heer Vermeulen daarnet zei : het is misschien maar goed dat wij niet begrijpen welke teksten de Engelstalige liedjes elke dag op onze jeugd afvuren. Daar geldt echter ook het aspect kwaliteit, maar dat is een discussie die we hier niet moeten voeren. Bij het scheldlied ben ik er echt van overtuigd, mijnheer de minister, dat het gaat om een inbreuk op de kwaliteitsvereisten die wij zeer nauwkeurig hebben omschreven in de mediadecreten. Ik betreur dan ook dat de VRT vandaag niet dezelfde moedige houding heeft aangenomen die hij in het verleden wel heeft getoond.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : De VRT heeft in zijn radiodienst een groep deskundigen die liedjes beoordelen en bepalen welk lied op welke zender thuishoort, wat in het verleden trouwens al bij sommigen tot ergernis heeft geleid. De dag dat we ons daarin mengen, weet ik niet aan welk avontuur we beginnen. Ik pas daar in ieder geval voor. Ik vind dat dit helemaal behoort tot de verantwoordelijkheid van de openbare omroep, conform artikel 7 van de mediadecreten. Ik vind dat de minister van Media zich niet moet uitspreken over welk liedje hoe dikwijls op welke zender mag worden uitgezonden. Dit is de collectieve verantwoordelijkheid van de directie Radio. Ik zal alleszins uw ergernis aan deze dienst overbrengen.

De voorzitter : Ik heb zelf trouwens nog nooit zo genoten als van de Vetzakken van het Peulengaleis.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de deelname van de VRT aan het Eurosongfestival voor kinderen

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over het VRT-initiatief in verband met Eurosong voor kinderen

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Hostekint tot de heer

Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de deelname van de VRT aan het Eurosongfestival voor kinderen en van mevrouw Hermans tot minister Van Mechelen, over het VRT-initiatief in verband met Eurosong voor kinderen.

De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, voor de volledigheid wil ik even wat meer uitleg geven over dat Eurosongfestival voor kinderen. Dit jaar viert het Eurosongfestival zijn vijftigste verjaardag. Om dit jubileum de nodige luister bij te zetten, organiseert Eurovisie in november 2003 in Kopenhagen een eerste Eurosongfestival voor kinderen, het 'Eurosongfestival for Kids'. Het festival is gebaseerd op het Scandinavische kindersongfestival, een talentenjacht die sinds een jaar of vier een overvloedig succes kent en enorme kijkcijfers oplevert.

De VRT is zoals iedere televisiezender bekommerd om hoge kijkcijfers en heeft hier onmiddellijk enthousiast op gereageerd, hoewel ik denk dat voor de VRT ook een kwaliteitsnorm moet gelden. Samen met veertien andere nationale zenders heeft de VRT vorig jaar reeds besloten om aan dat festival deel te nemen. Momenteel loopt er op TV1 en op Canvas een wervend en wervelend spotje voor de talentenjacht.

Het reglement stelt dat de kinderen tussen 8 en 15 jaar oud moeten zijn. Nu vind ik dat er een hemels-groot verschil bestaat tussen een kindje van 8 jaar en een adolescent van 15 jaar. Een vergelijking is hier dus niet mogelijk. De kandidaten moeten zingen in een van de drie landstalen, dus in het Nederlands, Frans of Duits. De kinderen mogen geen platencontract hebben en ze mogen nog geen commerciële cd hebben uitgebracht. Bovendien moeten de kinderen het liedje zelf schrijven of componeren. Dat betekent dus dat we hier te maken hebben met een competitie op het niveau van volwassenen.

Ik zou hier de vergelijking willen maken met de sport, meer bepaald met het voetbal. Het is toch onvoorstelbaar dat aan een duiveltje van 8 jaar wordt gezegd dat hij voor een publiek van 30.000 toeschouwers moet meespelen met Club Brugge of Anderlecht in een competitiewedstrijd in eerste nationale. Dat is de vergelijking die ik maak. Het is dus een competitie op het niveau van volwassenen. Ook de normen voor volwassenen worden gehanteerd.

Hostekint

Ik ben geen fan van televisieprogramma's zoals 'Idool 2003', maar toch heb ik nu, met de problematiek van het kindersongfestival in het achterhoofd, eens gekeken naar een dergelijke uitzending. Ik heb gemerkt dat de jury van dit programma keihard is voor de kandidaten. Men zou kunnen zeggen dat het hier wel degelijk gaat om jonge volwassenen. Ik heb echter gemerkt dat ze voor een publiek van honderdduizenden mensen belachelijk worden gemaakt. Als zij reeds schade ondervinden van een dergelijke behandeling door de jury en door de mensen van de televisie, hoe moet het dan niet verlopen met kinderen ?

In het recente verleden hebben een heleboel kindsterretjes een carrière in de showbizz of in de filmwereld geambieerd. Ik wil het hier niet hebben over Jodie Foster of Shirley Temple, want dat zijn werkelijk uitzonderingen. Mijnheer de minister, u zult zich echter ongetwijfeld Silvy Melodie, Sandra Kim en Isabelle A herinneren. Dat waren allemaal kindsterren. Ze hebben gedurende een zeer korte periode succes gehad, maar werden misbruikt en uitgemolken door zeer gehaaide managers. Ze werden geleefd en bleven soms berooid achter. Ze hebben weinig overgehouden van hun succes en platenverkoop en zijn vandaag op zoek naar een tweede carrière.

Tal van gerenommeerde psychologen, en vooral kinderpsychologen, wijzen op de schadelijke gevolgen van deelname aan dergelijke competities. Ze halen voldoende argumenten aan om te staven dat kinderen daar niet tegen opgewassen zijn. Wat geldt voor volwassenen, geldt uiteraard in sterkere mate voor kinderen. Net zoals iedereen kunnen kinderen moeilijk tegen hun verlies. Ze winnen graag, wat een menselijk trekje is. Bij de preselekties van het Eurosongfestival voor kinderen zullen er misschien honderden kandidaten afvallen, met alle gevolgen van dien. Daarenboven is het zo dat de onmiddellijke omgeving, ik denk vooral aan de ouders en aan de schoolomgeving, wordt betrokken bij die wedstrijd. De ouders ondervinden daar ook gevolgen van en indien ze daartegen niet bestand zijn, is het normaal dat ze hun kinderen geen steun en houvast kunnen bieden in een zware competitie.

De VRT is zich erg bewust van de gevaren die de kinderen lopen, en heeft daarom gezorgd voor professionele begeleiding. De VRT zorgt ook voor het management van de kinderen en biedt een platencontract aan.

Ik heb vorige week in de commissie voor Welzijn minister Vogels geconfronteerd met deze problematiek naar aanleiding van een vraag om uitleg. Minister Vogels verklaarde dat ze een tegenstander is van dergelijke competities. Ze zei dat de voorzorgsmaatregelen van de VRT ontoereikend zijn. De commissie voor Welzijn besliste trouwens eenparig om advies te vragen aan het Kinderrechtencommissariaat.

Mijnheer de minister, was u al lang op de hoogte van de deelname van de VRT aan de eerste Eurosong voor kinderen ? Kunt u zich vinden in die deelname ? Het gaat toch om een megaspektakel met 300 miljoen kijkers op de finaledag in november te Kopenhagen. De preselekties in België zullen vlot een kijkcijfer van 3 miljoen halen. Gerenommeerde psychologen zeggen dat dit zeer gevaarlijk is voor de kinderen.

Vindt u dat het tot de taken van een openbare omroep behoort om kinderen en hun ouders te beschermen door zelf het management in handen te nemen en te zorgen voor een platencontract ? Bestaat het gevaar dat de VRT zelf brood ziet in de commerciële belangen, omdat bepaalde kinderen eventueel kunnen toetreden tot het sterrendom ?

Mijnheer de minister, kunt u iets doen tegen een competitie van dit niveau ? Dit festival mag voor mij van vandaag op morgen worden afgeblazen. Ik vind het een schandalig initiatief. Kinderen worden immers misbruikt om hoge kijkcijfers te halen. Dat is volgens mij de enige verklaring voor de deelname van de VRT aan deze competitie op Europees niveau.

De voorzitter : Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, toen ik de aankondiging van Eurosong voor kinderen zag, vroeg ik me af waarmee we bezig zijn. Het gaat om kinderen tussen 8 en 15 jaar, terwijl het normale songfestival heeft gezegd niet meer te werken met jongeren onder de 15 jaar omdat het dan allemaal verkeerd uitdraait.

Sinds enkele weken worden de wervingsspots uitgezonden. Kinderen reageren daar massaal op, wat normaal is. Kinderen hebben ontzettend veel talent. Ze zijn muzikaal en kunnen zelf liedjes maken. Ik vraag me wel af of dat dan op televisie moet worden getoond voor een massa kijkers.

Hermans

Kinderen houden wel van een beetje competitie. Toch hoop ik dat die begeleiding iets voorstelt. De verliezers komen hun frustratie na enkele maanden wel te boven, maar de winnaar van de VRT-wedstrijd zal de moeilijkste tijd doormaken. Hij is op televisie geweest, heeft de pers uitgebreid te woord gestaan en zal vervolgens naar Kopenhagen gaan. Het leven van dat kind zal nooit meer hetzelfde zijn en zijn mentale ontwikkeling zal plots een andere wending nemen.

Ik vraag me af of de glitter-en-glamourbenadering van de spots wel een eerlijke voorstelling van de showwereld is? Het is immers een harde wereld en te weinig ouders beseffen dat. De meeste ouders hebben bovendien geen media-ervaring.

Er zijn twee types van ouders. Het eerste type pusht het kind en hoopt dat het zo snel mogelijk bekend wordt. Toch denk ik dat die bekendheid maar 1 jaar zal duren, want dan komt er een nieuwe Eurosong voor kinderen. Het tweede type van ouders durft niet te weigeren om de carrière van het kind niet te dwarsbomen. De VRT heeft gezegd dat ouders zullen worden gescreend, maar ik vraag me af wat daarvan het resultaat kan zijn.

De heer Hostekint heeft reeds vermeld dat de VRT een aantal buffers heeft ingebouwd. Zo moeten kinderen zelf het lied componeren. Ik vraag me af of dat eigenlijk wel een buffer is, want iemand kan toch een lied aankopen, de Sabam-rechten betalen en die op de naam van het kind zetten. Een andere buffer is de screening van de ouders. Wat houdt dat concreet in? Wat houdt die begeleiding eigenlijk in? Gaat het om een psychologische begeleiding en hoe ver in de toekomst reikt die begeleiding? De VRT is zich dus bewust van de mogelijke problemen. Ik vraag me dan ook af waarom dit evenement moet plaatsvinden. Volwassenen weten tenminste waar ze aan toe zijn en kunnen opdooffers veel beter verwerken dan kinderen.

Mijnheer de minister, ik heb het bijzonder moeilijk met deze vorm van competitie omwille van de mogelijke psychologische en sociale gevolgen. Eens kinderen bekend zijn, zullen ze automatisch hun studies verwaarlozen. Is het werkelijk nodig dat onze VRT omwille van de hoge kijkcijfers aan deze competitie deelneemt?

Baby's, kinderen, beestjes en borsten scoren hoog in televisieprogramma's. Dat was vroeger zo en dat zal in de toekomst zo blijven. De Kinderacademie

op de VTM is afgevoerd omdat de commercie op het talent sprong.

Nu hebben we een degelijke reglementering op de kinderarbeid. Op dat vlak zijn onze kinderen dus goed beschermd, maar dat neemt niet weg dat het kind zelf voor de rest van zijn leven de gevolgen kan dragen van de deelname aan Eurosong voor kinderen.

Mijnheer de minister, hebt u zicht op de psychologische, maatschappelijke en sociale gevolgen voor de kinderen die deelnemen, en voor het kind dat wint? Bent u bereid om de Belgische deelname af te raden of het opfokken van het gebeuren tegen te gaan? Kunt u akkoord gaan met de bewering dat de commercialisering van dit evenement schadelijke gevolgen kan hebben voor de kinderen die eraan deelnemen?

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er worden terechte bekommernissen geuit naar aanleiding van Eurosong voor kinderen. We hebben het er met de CD&V-fractie ook al over gehad.

De beslissing over Eurosong voor kinderen werd al 1 jaar geleden genomen. Dat er nu pas commentaar op wordt gegeven, heeft te maken met de aandacht die de media sinds een tijdje aan het evenement besteden.

Wanneer ik het verhaal van de heer Hostekint hoor, lijkt het alsof er straks honderden kinderen naar de psycholoog zullen moeten. Ik krijg de indruk dat er overdreven wordt gereageerd. Deze commissie werkt op die manier mee aan de hype die ontstaat naar aanleiding van Eurosong voor kinderen. Ik heb daar wat moeite mee. Op een bepaald ogenblik maakte de heer Hostekint de vergelijking met voetbal, maar ik denk dat we dan appels met peren vergelijken. (*Opmerkingen van de heer Patrick Hostekint*)

De voorzitter : We voeren geen discussie. Het gaat om een vraag om uitleg.

De heer Carl Decaluwe : Jongeren die in een film meespelen, worden ook bekeken door 0,5 miljard mensen.

Het initiatief stamt uit Scandinavië en daar gelden zeer strenge regels in verband met kinderreclame. Ik denk dus dat er wordt overdreven als de indruk wordt gewekt dat honderden kinderen naar de psy-

Decaluwe

choloog zullen moeten. Ik heb ook gehoord en gelezen wat psychologen en pedagogen denken over het initiatief. Die zeggen allemaal dat er omzichtig moet worden gewerkt, maar dat het allemaal wel zal meevallen als er een juiste begeleiding is. De zware negatieve gevolgen die de tegenstanders vermelden, zullen dus wel meevallen.

Mijnheer de minister, ik heb vastgesteld dat de VRT niet over één nacht ijs is gegaan. Er is duidelijk over nagedacht en er is gezorgd voor buffers en beschermingsmaatregelen. Ik pleit dus zeker niet voor het afschaffen van Eurosong voor kinderen. We moeten gewoon waakzaam zijn, net zoals de VRT. De begeleiding en de ondersteuning moeten goed zijn.

Ik geef de heer Hostekint gelijk wanneer hij zegt dat honderden of zelfs duizenden kinderen zich zullen inschrijven met de grootste verwachtingen en dat ervoor moet worden gezorgd dat die geen al te grote ontgoochelingen oplopen. Er zullen veel uitverkorenen zijn, maar er kan maar één winnaar zijn. Dat zal het gevoeligste punt zijn en de ondersteuning moet zich dan ook vooral op dat aspect concentreren.

Vandaag heb ik in de krant gelezen dat de kinder-rechtencommissaris zegt dat ze tegen de competitie geen bezwaren heeft, zolang er maar wordt gezorgd voor een goede inkleding en een degelijke begeleiding. Als de kinder-rechtencommissaris een vrij positief advies geeft, dan is er geen punt.

Wij zijn er voorstander van dat het festival doorgaat, maar vindt u als voogdijminister die beschikt over regeringscommissarissen, dat de VRT uit de bocht is gegaan door elementen uit de beheers-overeenkomst en andere wetgevende elementen met de voeten te treden?

De voorzitter : De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben het ermee eens dat we ons niet nu, maar bij gelegenheid eens moeten buigen over de vraag in welke mate we kunnen discussiëren over thema's die de openbare omroep aanbelangen. Aan de andere kant is het logisch dat een punt waarover een maatschappelijke discussie bestaat, ook in een parlementaire discussie aan bod komt.

Vorige vrijdag waren we op werkbezoek bij de VRT. We hebben het toen over deze kwestie gehad. De heer Hostekint zei dat de VRT onmiddellijk en enthousiast heeft gereageerd op het voorstel, maar ik heb vooral onthouden dat ook op de VRT dezelfde vragen werden gesteld als de vragen die wij ons nu stellen : is er voldoende zorg, zijn er geen gevaren, wat zijn de negatieve effecten, enzovoort. Uit de toelichting bleek dat de VRT de vragen met zorg heeft beantwoord. De verwijzing naar Idool 2003 gaat niet op, want het is absoluut niet de bedoeling dat de VRT afvallers in beeld brengt, noch dat er een hype ontstaat over mensen die op hun bek gaan.

Ik begrijp de bezorgdheid. Toen ik de vragen hoorde formuleren, moest ik even terugdenken aan mijn werkzaamheden in een vorig leven. Af en toe kreeg ik de kans om de finalistes van Miss België redactioneel te begeleiden. In de buitenwereld leeft ook het idee dat die meisjes elkaar de strot afbijten en grote concurrentes van elkaar zijn. Wat me opviel was dat er dikwijls een groepsgeest aanwezig was. Het imago naar buitenuit was verschrikkelijk, maar intern bleek alles ongelooflijk goed mee te vallen. Deze zaak is natuurlijk iets helemaal anders, want gaat over kleine kinderen, maar het is niet noodzakelijk dat alles ontaardt in een getrek en geduw of dat de kinderen elkaar het licht in de ogen niet gunnen.

Een goede ondersteuning is noodzakelijk. De VRT is bereid om de nodige zorg te wijden aan het festival. Natuurlijk vraag ook ik me van bij het begin af wat het festival zal betekenen voor de deelnemers die er goed uitkomen en voor degenen die er minder goed uitkomen. Ik heb net vernomen wat de kinder-rechtencommissaris heeft gezegd en wat in Scandinavië werd verteld. Ik spreek me niet uit over de zaak, maar vind het festival zeker een reflectie en een debat waard. Dankzij de samenloop van het werkbezoek en deze commissievergadering is dit binnen de VRT al gebeurd, maar ook hier moet het kunnen.

De voorzitter : Mij heeft het vooral gefraspeerd dat de kinder-rechtencommissaris zo genuanceerd heeft gereageerd.

Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik kan u onmiddellijk geruuststellen, want de VRT heeft me niet op voorhand gecontacteerd over deze zaak. U had waarschijnlijk niets anders verwacht. De VRT heeft het festival,

Van Mechelen

conform artikel 7, autonoom in het programma-aanbod opgenomen.

Mijnheer Hostekint, het initiatief is me bekend door een wervingstrailer. Aangezien ik het televisiekijken beperk tot de zondagavond moet dat ergens tussen De Mol en Sedes en Belli gebeurd zijn. Toen ik de trailer zag, heb ik me onmiddellijk afgevraagd of het de taak is van de openbare omroep om aan zoiets mee te doen.

Ik heb maandag trouwens aan mijn medewerkster gevraagd om contact op te nemen met de VRT om meer informatie te krijgen. Ook mevrouw Hermans heeft spontaan haar bezorgdheid geuit. Over de partijgrenzen heen determineert het welzijn van kinderen. We moeten echter weten in welk kader we opereren en welke maatregelen de VRT heeft genomen. Ik zal daartoe het parcours schetsen dat de VRT heeft genomen ter voorbereiding van de beslissing om aan de wedstrijd te participeren. De heer Vermeulen stelde terecht dat er binnen de VRT een debat werd gevoerd over de opportuniteit van de deelname en over de voorwaarden en omkadering ervan. De heer Decaluwe heeft gelijk: het debat heeft langer dan 1 jaar geduurd.

Het EBU-project betreft een vereniging van openbare omroepen. De VRT is een van de vijftien deelnemende landen. Het concept 'Eurosong for Kids' vindt zijn oorsprong in een Scandinavisch kindersongfestival dat werd uitgebreid met andere Europese landen. Na vier edities deden Denemarken, Zweden, Noorwegen en Macedonië mee. Omdat het Eurosongfestival vrij bekend is en ook veel wordt bekeken door kinderen, wou de VRT graag participeren om 'kinderen een kans te geven om zich ook in deze volwassenenwereld even in te leven.'

De VRT stelt verder: 'Het Scandinavisch voorbeeld is goed bestudeerd. De producer was in september 2002 bij de VRT op bezoek en heeft zeer veel bruikbare info gegeven over de noodzakelijke kindvriendelijkheid met betrekking tot de ganse organisatie van de participatie van de VRT aan dit project.' Dit gebeurde zowel met betrekking tot de repetities, begeleiding, kwetsbare momenten en dergelijke.

U vroeg hoe het zat met de kinderarbeid. Als politiek oudstrijder heb ik de wet op de kinderarbeid mee tot stand gebracht in de federale Kamer. We werden toen geconfronteerd met een aantal misbruiken en namen daarom een initiatief om de kin-

derarbeid te regelen. Op 20 januari 2002 of ruim 1 jaar geleden, heeft de heer De Coninck-De Boeck, uitvoerend producer voor TV1 en Ketnet, een gesprek gehad met de verantwoordelijke van de dienst Kinderarbeid van het ministerie van Arbeid. De dienst waardeerde het VRT-initiatief om een voorafgaande vergadering te houden. De producer heeft tijdens het overleg uitdrukkelijk bevestigd dat de televisiezenders van de VRT de regels aangaande de kinderarbeid volledig zouden respecteren. De dienst Kinderarbeid heeft het initiatief positief onthaald zowel omwille van de goede reputatie van de openbare omroep als om het feit dat Eurosong for Kids het gros van de activiteiten plant tijdens vakanties en het weekend zodat de schoolperiode wordt vermeden.

In verband met de relatie tussen opnames en school werd bovendien afgesproken dat zal worden overlegd met de school van de winnaar of winnares die op 15 november naar Kopenhagen trekt. Er wordt onderzocht of het wenselijk is dat iemand uit het lerarenkorps of de directie meereist als begeleider.

De eigenheid van het kind en vooral het respect voor de deelnemers worden beklemtoond. Daarmee wordt vermeden dat de kinderen terechtkomen in selectietoestanden zoals bij Idool 2003. De VRT-tv plant de audities tijdens de paasvakantie. De opnames zouden enkel dienen voor intern gebruik. Er zullen dus geen pijnlijke situaties met afvallers in beeld worden gebracht. De audities komen er na een selectie van de ingezonden beelden en documenten en zullen niet openbaar zijn. Op basis van de audities worden tien artiesten geselecteerd. De programmamakers beschouwen alle tien kandidaten als winnaars. De kinderen tussen 8 en 16, krijgen vervolgens een professionele opleiding op het vlak van dans, styling en mediaomgang. Het is de bedoeling om daarmee het kind maximale kansen te bieden en voor te bereiden op wat volgt. Dat alles zou gebeuren op het ritme van het kind en worden gespreid over meerdere weken. Professionals zullen het kind coachen, vertrekkend vanuit de eigenheid van het kind, met andere woorden met respect voor de eigen smaak en creativiteit van het kind en in de eigen landstaal. Het is niet de bedoeling om miniversies van Britney Spears te creëren.

De grote voorwaarde voor de deelname is het maken van een song. Kinderen schrijven zelf tekst en muziek. We zijn inderdaad niet zo naïef, mijnheer Hostekint, om ons geen vragen te stellen over wie de tekst en de song zal schrijven, maar de VRT engageert zich om er maximaal over te waken dat

Van Mechelen

die kinderen deelnemen die bijna spontaan dag in, dag uit met muziek bezig zijn. Mevrouw Hermans, u bent beter geplaatst om te weten dat er naast kinderen die dromen van zwemmen, tennissen of voetballen, ook kinderen zijn die de hele tijd bezig zijn met piano spelen of met kunst. We moeten daarop niet reageren met de potjes Petit Gervais uit het verleden, maar op een betere manier.

Tijdens de audities zullen kinderen en ouders worden gescreend. Het is dus wel degelijk de bedoeling om waakzaam te zijn. Beide partijen zullen informatie krijgen over het verdere verloop. Ze zouden grondig worden voorbereid op de mediabelangstelling, al moeten we dit wellicht relativëren. De perscontacten zullen door de programmaverantwoordelijken stevig in de hand worden gehouden en de contracten met kinderen en hun ouders zullen altijd eerst worden voorgelegd aan de dienst Kinderarbeid, waarmee een interactieve samenwerking werd afgesproken. TV1 en Ketnet organiseren samen activiteiten om het groepsgevoel bij de tien geselecteerden aan te wakkeren in plaats van de concurrentiedrang. Het is de bedoeling van de openbare omroep om een soort ploeg te vormen van tien artiesten die werden geselecteerd als bijzonder vaardig. Na de programma's op de TV en het songfestival zullen de kinderen bij Ketnet terecht kunnen voor verdere opvolging, begeleiding en nazorg.

Het besluit van de beoordeling door de openbare omroep zelf luidt : 'Eurosong for Kids sluit aan bij de basisvoorwaarden van TV1 inzake kwaliteit, respect en authenticiteit, maar ook bij die van Ketnet met waarden zoals veilig, onder vrienden, speels, avontuurlijk, echt en waar mogelijk ook een stukje fantastisch. Het is volgens deze waarden dat ook zal worden gehandeld bij het hele opzet van de organisatie vanaf de selectie tot bij de volledige begeleiding van kinderen en ouders.' Ketnet heeft in het verleden bewezen op dat vlak zijn mannetje te staan.

Mijnheer de voorzitter, een aantal vragen werd tot mij persoonlijk gericht. Ik bevestig dat ik de directie van de VRT binnen 24 uur na het zien van de trailer, op de hoogte heb gebracht van mijn bezorgdheid en twijfels over het project. Ik heb uitdrukkelijk gevraagd om de zaak eerst nog eens goed te wikken en te wegen.

Ik ben me meer dan wie ook bewust van de dubbele problematiek die aan dit evenement is verbonden. Aan de ene kant wil de openbare omroep een

aantal kinderen de kans bieden om hun droom waar te maken en zich aan het grote publiek te tonen. Aan de andere kant ben ik van oordeel dat dit alleen kan onder deskundige begeleiding. Misschien zullen op het einde van het debat een aantal voorwaarden worden bepaald.

Mijnheer Hostekint, niemand in deze commissie is blind voor de keerzijde van de medaille. Het is inderdaad mogelijk dat er psychologische gevolgen zijn op de ontwikkeling van de kinderen, want wie kan die volledig uitsluiten ? De interviews die Sandra Kim de voorbije 24 maanden heeft gegeven, bewijzen duidelijk hoe zo iets fout kan lopen. We moeten ons echter afvragen of het hele project moet worden stopgezet omwille van dat risico, of dat moet worden geprobeerd om het risico te voorkomen door middel van een goede coaching.

Het leidt geen twijfel dat de parlementsleden hun mening kwijt mogen over deze zaak. Stricto sensu zijn de verantwoordelijkheden echter decretaal vastgelegd. Ik wil die straks nog even opsommen om te vermijden dat we in een hectische toestand terechtkomen. Nu gaat het over een kinderprogramma, maar morgen kunnen over volledig andere programma's vragen worden gesteld.

Wat doet de VRT om een en ander te begeleiden en om ervoor te zorgen dat de druk wordt gekanaliseerd en alles onder controle blijft ? De VRT zal werken volgens de strikte regels van de kinderbeid en erop toezien dat op dit vlak geen misbruiken en overtredingen gebeuren. Het gebeurt wel vaker dat kinderen optreden, bijvoorbeeld in musicals. Het is duidelijk dat ze daarvan genieten, openbloeien en goed functioneren. De voorwaarde is dat alles binnen een welomlijnd kader en onder een goede begeleiding gebeurt. In die geest werd indertijd het debat over kinderbeid in de Kamer gevoerd.

De VRT zal ook zorgen voor een gepaste begeleiding van de kinderen en hun ouders voor alle aspecten inzake platencontracten en management. Als het commercieel apparaat zou losbarsten, zal de VRT in een adequate begeleiding voorzien. Ik herhaal dat de selecties en opleidingen zullen gebeuren tijdens de schoolvakanties. De schoolprestaties van de deelnemers zullen dus niet lijden onder de voorbereidingen van Eurosong for Kids.

Het gaat over een evenement van de EBU, een organisatie van openbare omroepen. Ik ben het dan ook met de heer Decaluwe eens dat mag worden aangenomen dat de organisatie onze bezorgdheden deelt. De Scandinavische landen zijn trouwens de

Van Mechelen

initiatiefnemers en die landen worden in deze commissie vaak naar voren geschoven als modellen voor de houding tegenover kinderen en jeugd, dat zal wellicht ook blijken in de vraag die volgt over kinderreclame. Dat de Scandinavische landen het initiatief nemen, houdt al een garantie in dat alles zo keurig mogelijk zal worden georganiseerd.

De kinderrechtencommissaris werd bij dit initiatief betrokken en zou naar verluidt haar zegen hebben gegeven.

De VRT mag niet commercieel tewerk gaan. De VRT heeft de opdracht om met zijn programmatie een breed publiek te bereiken. Die opdracht ligt zowel in het decreet als in de beheersovereenkomsten vast. De VRT stelt zijn programma-aanbod autonoom samen. Het is de vraag wie moet controleren. Zijn dat de minister en/of het parlement? We hebben allen de verantwoordelijkheid om signalen te geven, maar de facto bepalen de mediadecreten, conform artikel 12, dat de raad van bestuur toeziet op de naleving en uitvoering van artikel 8 van het mediadecreet. Aan artikel 8 hebben we dagen gepend. Het gaat over de opdracht van de openbare omroep. Bij mijn weten werd in de raad van bestuur geen voorafgaandelijk debat gevoerd over het participeren aan het programma. Ik betreurt dat. Volgens mij zou het beter zijn geweest dat de raad van bestuur een oordeel kon vellen.

Welke houding moeten wij aannemen? Het spreekt vanzelf – en de commissie dringt daar trouwens ook op aan – dat mijn contacten met de openbare omroep op programmatisch vlak nihil zijn. Ik sta wel in contact met de gedelegeerd bestuurder in verband met een aantal beheersmatige zaken. Ik denk dat duidelijke afspraken moeten worden gemaakt met de openbare omroep en ik ben bereid om de mening van de commissie bij de VRT te vertolken.

Ik denk dat het goed zou zijn dat de VRT een volledig schema zou geven van de begeleiding van de tien kandidaten. Wat vóór de selectie van de tien kinderen gebeurt, is allemaal netjes geregeld. Het moment van de waarheid breekt aan na die selectie. Op dat ogenblik is een strikte evaluatie nodig. Ik pleit dan ook voor een bijna permanente begeleidingscommissie van een aantal deskundigen om het project te volgen. Het zou verstandig zijn dat de openbare omroep hiervoor een beroep doet op externe, onafhankelijke deskundigen. Een begeleidingscommissie zou ertoe strekken dat op het einde van de rit, naar aanleiding van de bespreking

van de uitwerking van de beheersovereenkomst, kan worden gevraagd aan de VRT om uitdrukkelijk te rapporteren aan de commissie voor Media van het Vlaams Parlement. Wat mij betreft kan dat perfect. De gemengde commissie voor Media en Welzijn moet dan nagaan in welke mate het project voldoet aan kwaliteits- en andere eisen. Indien de commissie meent dat we verder moeten gaan, dan zijn er twee mogelijkheden. Ofwel dringt zich dan een gesprek op tussen mezelf en de gedelegeerd bestuurder. Ofwel neemt de raad van bestuur zijn verantwoordelijkheid en zet hij dit punt op de agenda van de raad van bestuur van de openbare omroep. De laatste mogelijkheid is decretaal de meest aangewezen weg. De eerste optie is mogelijk als de commissie zo ver wil gaan dit te beschouwen als een precedent of een gebeuren dat haaks op de beheersovereenkomst staat.

Ik betreurt het een beetje dat de VRT dit initiatief niet heeft aangekondigd. Het staat nergens vermeld in de beheersovereenkomst als een nieuwe actie die de VRT in overweging of in voorbereiding had. Als ik de timing bekijk, moeten sommigen nochtans toch al met dat idee hebben rondgelopen voor het begin van de participatie. Dat merken we nog wel bij de bespreking van de beheersovereenkomst.

Persoonlijk denk ik dat het verstandig zou zijn om dit project een kans te geven. Ik denk dat zowel Ketnet als de EBU en de voortrekkersrol van de Scandinavische landen voor een gedeelte garant staan voor een kwaliteitsopvolging en een goede begeleiding van onze jeugd. Ik denk dat we erop moeten aandringen – en dat wil ik persoonlijk doen – dat er inderdaad een externe permanente begeleidingscommissie komt, die hierover afzonderlijk rapporteert aan het parlement.

De voorzitter : De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de minister, u hebt me toch niet overtuigd, of eigenlijk heeft de VRT mij niet overtuigd. U hebt natuurlijk uw informatie moeten halen bij de VRT-directie. Ik blijf bij wat ik reeds zei in mijn inleiding. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen kinderen van 8 jaar en adolescenten van 15 jaar. Ik zeg altijd dat men kinderen van 8 jaar kind moet laten zijn, en dat men hen zo veel mogelijk moet weghouden van de wereld van de volwassenen. Als ze talent hebben, dan is er tijd genoeg om dat talent te laten rijpen tot ze 15 of 16 zijn. Er bestaan daarvoor muziekscholen en muziekacademies. Tracht vooral niet – indien er talent aanwezig is – dat talent te forceren.

Hostekint

Ik kan trouwens nog voorbeelden noemen uit de sportwereld. Zo is er Nadia Comaneci, de turnster die verschillende keren Olympisch kampioene is geweest. Ze was 12 jaar toen ze Olympisch kampioene werd, maar wat is er met haar gebeurd? Een ander voorbeeld is de voetballer Lamprey. Ik weet niet of u zich hem nog herinnert, maar dat was die zeer goede speler van Anderlecht die op zijn 15e een vedette was, maar nu op zijn 26e op de sukkel is. Ik denk dat er genoeg voorbeelden bestaan die erop wijzen dat kinderen niet zo vroeg tot bepaalde prestaties mogen worden gedwongen. In de sport geldt er een hogere leeftijdsgrens, maar zeker voor kinderen van 8 tot 12 jaar is een songfestival ondenkbaar. Over de adolescenten van 15 jaar spreek ik me nu niet uit.

U hebt gezegd dat er voor een openbare omroep andere criteria gelden dan voor een commerciële omroep. Dat klopt. Voor een openbare omroep, gefinancierd door gemeenschapsgeld, moet de norm kwaliteit zijn. Ik heb er mijn grootste twijfels over of dat de norm is die zal worden gehanteerd bij dat songfestival voor kinderen. De machine is nu in gang gezet.

Ik maakte me geen illusies, en mevrouw Hermans waarschijnlijk ook niet, dat de VRT uit eigen initiatief de boel zou opdoeken omdat er protest is gerezen vanuit het parlement en vanuit de publieke opinie. Ik maak me zeker geen illusies, ik kan het toch niet meer verhinderen. De VRT heeft een aantal garanties gegeven, die u hebt opgesomd. Ik zeg u echter nogmaals dat ik gekant blijf tegen dat principe. Ik hoop dat het een eenmalig initiatief is en dat de VRT in de toekomst afziet van dergelijke grootschalige projecten.

De voorzitter : Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Ook ik wil nog even kort reageren. Ik blijf nog steeds ongelukkig, vooral omdat ik weet dat het Eurovisiesongfestival voor volwassenen een supercommercieel evenement is. Ik veronderstel dat dit niet de bedoeling is, hoewel ik toch wel hoor dat de VRT de commercialiteit in eigen handen zou nemen. Dan vraag ik mij af of het niet verstandiger zou zijn om gewoon te handelen zoals men dat bijvoorbeeld doet bij de Gordel. Het Gordellied wordt wel voor een bepaald aantal exemplaren op een geluidsdrager gezet, maar verder komt daar niet echt commercie bij kijken. Ik denk dat dit de enige vorm van bescherming is die eventueel kan worden ingevoerd. De bekendheid

zal niet kunnen worden tegengehouden, maar van die overdreven exploitatie ben ik dus heel bang. Ik denk dat we op een of andere manier moeten proberen die commercialiteit binnen de perken te houden.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Ik wil de minister bedanken voor zijn antwoord. Ik denk dat er een goed signaal wordt gegeven. Het voorstel van de minister, om te werken in stappen en met de nodige begeleiding, voldoet voor mij.

Ik denk dat de bekommernis van mevrouw Hermans over de platte commercialisering zeer terecht is. Mevrouw Hermans, ik vrees echter dat het toepassen van de techniek van het Gordellied daar niet veel aan zal kunnen verhelpen. Als het plaatje niet echt wordt gecommmercialiseerd en als het figuurtje dus de winnaar is, dan zal de winnaar wel een tweede, derde of vierde plaat maken en de zaak op die manier wel commercialiseren.

Het verwonderde mij dat u tegen minister Vogels zei dat de VRT de commerciële zaken zal regelen en dat u zich daar als liberaal vragen bij stelt. Ik denk dat de VRT het best die zaken regelt, zodat een paar platte liberale principes inderdaad gedeeltelijk kunnen worden tegengehouden.

Ik kan me dus wel vinden in het denkspoor van de minister, het stappenplan. Voor de rest zou ik daar echt geen precedent in de raad van bestuur van maken. Ik denk dat het signaal duidelijk is : er moet inderdaad een inkleding zijn. Als er ondersteuning en begeleiding is, mag dat kindersongfestival wat mij betreft ook een tweede en een derde keer worden georganiseerd.

Minister Dirk Van Mechelen : Ik begrijp dat we ons neerleggen bij de stand van zaken. Ik zal er bij de gedelegeerd bestuurder en bij de voorzitter van de raad van bestuur uitdrukkelijk op aandringen dat wij op de hoogte worden gehouden van de voorbereidingen en de begeleiding van alle deelnemers en dat we daarvan een evaluatie krijgen. Op die manier kan het parlement met volle bevoegdheid oordelen of dit evenement conform de beheersovereenkomst is, want dat is onze rol in dit parlement.

De voorzitter : Als besluit zou ik dit laatste willen beklemtonen. Ik denk dat de VRT het signaal duidelijk heeft begrepen. Bij ons werkbezoek heb ik ook geleerd dat de vragen bij de VRT zeer goed worden gelezen en voorbereid. Men heeft er dus

Voorzitter

waarschijnlijk ook goed begrepen welke bezorgdheid er vandaag wordt geuit. Ik denk dat het belangrijk is dat hierover vandaag werd gedebatteerd, want we moeten er goed over nadenken hoe daarmee wordt omgegaan.

Ik zou hier als kinderpsycholoog ook aan willen toevoegen dat kinderen niet alleen moeten worden geselecteerd op basis van de kwaliteit van hun lied maar ook op basis van de manier waarop ze omgaan met stress. Ik denk namelijk dat het een heel moeilijke opgave is voor kinderen om om te gaan met stress.

Als we in september of oktober de uitvoering van de beheersovereenkomst evalueren en als we dan een aantal zaken hebben overlopen, kunnen we nog terugkomen op deze kwestie. We zullen dan ook vragen aan de VRT – en ze zullen het bij deze ook wel lezen in het verslag – om ons de nodige documenten daarover te bezorgen, zodat we de zaak kunnen opvolgen. Onze bezorgdheid hieromtrent is volgens mij terecht. Momenteel krijgt de VRT de vrijheid om de zaak aan te pakken binnen de krijtlijnen die hier duidelijk werden aangegeven door de ministers en andere sprekers.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over het uitzenden van kinderreclame op TMF

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Decaluwe tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over het uitzenden van kinderreclame op TMF.

De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, vanaf 1 april 2003 zal de muziekgzender TMF dagelijks tussen 6 en 11 uur 's ochtends de programma's uitzenden van Nickelodeon, de kinderzender van de MTV-groep. Omdat TMF in Vlaanderen op de kabel zit met een Nederlandse uitzendvergunning, kan deze zender

net voor en na de programma's van Nickelodeon kinderreclame uitzenden.

Mijnheer de minister, na jaren van politieke druk op VT 4, dat de Vlaamse mediawetgeving ontweek door uit te zenden vanuit het buitenland, kreeg deze zender uiteindelijk toch een Vlaamse uitzendvergunning. Dat plaatste de Vlaamse commerciële televisiezenders op gelijke voet. Uw voorganger en uzelf hebben daarvoor gezorgd. Zo hebben we nu drie erkende Vlaamse commerciële televisiezenders. Ik denk dat dat een grote stap voorwaarts was, maar ik vrees dat we nu misschien weer een stap achteruit zullen zetten.

Ik blijf een voorstander van het decreet dat bepaalt dat Vlaamse zenders geen reclame mogen uitzenden gedurende de 5 minuten voor en na kinderprogramma's. In Nederland geldt die beperking niet. Het uitzenden van kinderreclame heeft gedurende 6 jaar geleid tot fikse rellen tussen VTM en VT4. Met dit initiatief van TMF wordt de gelijkschakeling van de zenders vanaf 1 april 2003 blijkbaar opnieuw doorbroken. Dit is niet toevallig ook de tweede verjaardag van Jim TV. Ik denk dat men bewust zoekt naar de concurrentiële spanningskracht tussen TMF en Jim TV, omdat men op dezelfde doelgroep mikt, een doelgroep die toch interessant zou kunnen zijn voor kinderreclame. Momenteel zendt het Vlaamse TMF bovendien uit vanuit Londen.

Onlangs was er hier in het Vlaams Parlement een hoorzitting met het Nederlandse Commissariaat voor de Media. De commissarissen hebben ons toen gezegd dat ze de 'Nederlandse' zender in Vlaanderen niet kunnen controleren. Dat is een belangrijke vaststelling, die in feite de aanleiding vormde tot deze vraag om uitleg, mijnheer de minister. De commissarissen hebben daar vandaag geen zicht op. U herinnert zich ook nog wel ons bezoek aan Londen, waarbij onder meer ook de heer Van Wallendael aanwezig was. Daar hebben we toen hetzelfde gehoord : ook de Britten konden de VT4-zender niet controleren. Ook de Nederlanders kunnen dus niet controleren wat hier gebeurt, hoewel er een Nederlandse vergunning werd gegeven.

Mijnheer de minister, ik wil u drie concrete vragen stellen. Bent u bereid om het Nederlandse Commissariaat voor de Media te vragen om TMF-Vlaanderen effectief te controleren ? Welke stappen kunt u ondernemen tegen deze gang van zaken binnen het kader van de Europese wetgeving ? U hebt enorme inspanningen gedaan, ook in verband met VT4. Er is nu een kleine vis die uit het net

Decaluwe

tracht te ontsnappen. Bent u bereid om met de directie van TMF te praten en te zoeken naar een oplossing, zodat er niet langer een concurrentiestrijd wordt gevoerd op de kap van de kinderen ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil eerst het kader schetsen waarbinnen deze problematiek moet worden besproken. Het Nederlandse Commissariaat voor de Media heeft inderdaad op 21 juli 1998 aan TMF de toestemming gegeven om als commerciële omroep een Vlaamse editie van TMF te verzorgen. Het commissariaat kwam tot de bevinding dat het hier ging om een in Nederland gevestigde omroeporganisatie die onder de bevoegdheid van Nederland valt bij toepassing van artikel 4 van de mediawet, dat verwijst naar artikel 2 van de richtlijn in verband met televisie zonder grenzen waarin de bekende vestigingscriteria worden vastgelegd.

Het VCM heeft op 3 juli 2002 een paar analoge beslissingen genomen door respectievelijk aan Canal+Rood Nederland en aan Canal+Blauw Nederland erkenning te verlenen. Het gaat om omroepprogramma's van Canal+ Vlaanderen die bestemd zijn voor een Nederlands publiek.

De beoordeling van de vestigingscriteria van de zojuist vermelde richtlijn is altijd een delicaat punt geweest voor België en voor de Vlaamse Gemeenschap in het bijzonder. Ik spreek trouwens uit ervaring. Vlaanderen heeft er bij Europa herhaaldelijk op aangedrongen de criteria beter te omschrijven. Ik denk dat de herziening van de richtlijn in 1997 reeds voor een aanzienlijke verbetering heeft gezorgd, maar die volstond niet om bepaalde toestanden te vermijden waarmee we vandaag worden geconfronteerd. Vlaanderen zal er naar aanleiding van de huidige herziening van die richtlijn voor pleiten om de vestigingscriteria nog duidelijker af te lijnen. De bedoeling daarvan is de interpretatiemogelijkheden tot een minimum te herleiden en oneerlijke delocatie onmogelijk te maken.

Mijnheer Decaluwe, we hebben in Groot-Brittannië de ITC bezocht en ik herinner me dat de Britten zeer verontwaardigd waren toen we vroegen of ze toezicht hielden op VT4. Die vraag veroorzaakte veel ergernis en we werden bijna aan de deur gezet.

We hebben in dit parlement gedebatteerd over de 5-minutenregel. Daar zijn voor- en tegenstanders van. We kunnen die discussie jaarlijks herhalen, maar we hebben ons na een heftig debat neergelegd bij een status quo. Er werd gevraagd om een uitbreiding tot 15 minuten, maar de Vlaamse Mediaraad zegt dat zoiets Europees moet worden geregeld. Tijdens het Belgische en Scandinavische voorzitterschap van de Europese Commissie werd getracht de 5-minutenregel op de agenda te plaatsen, maar een aantal landen heeft dat voorstel naar de prullenmand verwezen. Frankrijk was één van die landen.

Er zijn behalve Vlaanderen nog Europese lidstaten die hebben beslist om restrictievere maatregelen te nemen in verband met de kinderreclame dan de huidige richtlijn voorschrijft. Zo geldt in Zweden een volledig verbod op reclame voor minderjarigen onder de 12 jaar. In Griekenland is er een verbod op speelgoedreclame van 7 tot 20 uur.

Ik weet niet of het dossier bespreekbaar kan worden gemaakt onder een ander voorzitterschap. Er is nu immers een patsituatie ontstaan waarin de meer noordelijke landen tegenover de meer zuidelijke landen staan en ik denk dus dat we het kunnen vergeten over deze kwestie Europese afspraken te maken.

Het Nederlands Commissariaat voor de Media is een autonome instelling die op haar strepen staat. Niets belet mij een brief te schrijven naar het commissariaat, maar ik heb ondervonden dat politieke inmenging daar moeilijk wordt verteerd. Vragen staat vrij en dus ben ik zeker bereid een brief te schrijven.

Welke stappen kan ik nemen tegen deze gang van zaken in de context van de Europese wetgeving ? Ik denk dat het antwoord op die vraag duidelijk is. Ik ben echter wel een voorstander van een degelijke regeling op Europees niveau. Ik heb ook altijd getracht om een einde te maken aan de U-bochtconstructies waarmee VT4 steeds op de proppen komt.

TMF heeft mij nooit om een gesprek gevraagd, maar niets belet me om contact op te nemen met de directie en het probleem te bespreken. Voor VT4 hebben we die werkwijze ook toegepast en uiteindelijk hebben we kunnen realiseren wat dit parlement al lang wilde. VT4 is nu gevestigd in Vlaanderen met een licentie van het VCM. De zender is nu volledig onderworpen aan de Vlaamse mediaregels. Alle zenders moeten volgens mij met gelijke spelregels de arena betreden.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw bereidheid om initiatieven te nemen. Een brief schrijven naar het Nederlandse Commissariaat voor de Media zal niet meteen spectaculaire resultaten opleveren. Ook een gesprek met de TMF-directie zal niet tot onmiddellijk grote veranderingen leiden. Ik zal op Europees niveau druk trachten uit te oefenen om te komen tot een eerlijke situatie in het Vlaamse medialandschap.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jo Vermeulen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de organisatie van een opiniepeiling door de VRT

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vermeulen tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de organisatie van een opiniepeiling door de VRT.

De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik besef dat ik me op glad ijs waag. Ik besef ook dat ik in deze kwestie op eieren moet lopen en dat sommige eitjes licht ontvlambaar zijn.

De VRT en De Standaard hebben de UIA de opdracht gegeven een opiniepeiling uit te voeren. De resultaten daarvan werden eind januari 2003 bekendgemaakt. Ik ga het niet hebben over die resultaten, want ik lig niet wakker van peilingen. Ik heb ook maar druppelsgewijs vernomen hoe de peiling tot stand is gekomen. Ik wil het hebben over de opportuniteit van die peiling en over de wetenschappelijkheid ervan.

Vandaag las ik in een krant dat ik zou hebben gezegd dat de VRT geen peilingen mag organiseren, maar dat is mijn standpunt helemaal niet. Ik vind een discussie over de opportuniteit en de wetenschappelijkheid relevanter. Het is niet de bedoeling om me te bemoeien met wat de VRT doet.

Vorige vrijdag hebben we tijdens ons werkbezoek aan de VRT een intens en open debat gevoerd. Een aantal dingen werden toen verhelderd. Zo zouden de opiniepeilingen in La Libre Belgique inspirerend hebben gewerkt voor de VRT. De VRT heeft eerst de FET gecontacteerd, maar daaruit is niets voortgekomen.

Past een opiniepeiling binnen de opdrachten van een openbare omroep in verband met informatie, educatie, cultuur en ontspanning ? Ik weet niet onder welke categorie van opdrachten een opiniepeiling precies ressorteert, maar ik ben altijd een grote fan geweest van Vlaamse fictie.

Er wordt gezegd dat we niet meer zonder opiniepeilingen kunnen en dat opiniepeilingen het politieke debat kunnen leiden. De vraag is natuurlijk of we altijd de trends moeten volgen. Zelfs in een concurrentiesituatie zou de VRT zich misschien af en toe eens mogen onthouden. Politici moeten zich niet bezighouden met wat redacties doen. Ze mogen er natuurlijk wel een mening over hebben. Ik denk dat het omgekeerde ook geldt, en dus liggen opiniepeilingen op een breuklijn. Opiniepeilingen spelen immers een rol in de politieke agenda. Bepaalde mensen komen iets gemakkelijker op een lijst terecht dan anderen omdat ze goed scoren in een opiniepeiling. Door een opiniepeiling wordt een verkiezingsstrijd tussen vijf partijen plots verengd tot een kiesstrijd tussen twee burgemeesters.

Redacties kunnen kiezen welke berichten in het nieuws komen en welke niet. Ze kunnen ook duiding geven, maar opiniepeilingen zijn toch nog iets anders. Die ontketenen immers een bepaalde dynamiek omdat ze bepaalde trends aangeven.

Ik ga ervan uit dat de opiniepeiling op een wetenschappelijk verantwoorde manier is uitgevoerd. De achillespees was echter die arbitraire lijst die ik pas na een week ontdekte. Mensen mochten blijkbaar een keuze maken uit een lijst van bekende politici die arbitrair was opgesteld. Bepaalde verkiesbare mensen stonden op die lijst, maar ook een aantal niet-verkiesbare mensen. Er zijn ook verkiesbare politici die op die lijst helemaal niet voorkwamen. Wat is de wetenschappelijke waarde van een dergelijke lijst en welke gevaren zijn eraan verbonden ?

Er zijn een aantal objectieve manieren om een lijstje te maken. Zo zou men alle partijvoorzitters erop kunnen zetten. Bij deze opiniepeiling is er echter geen sprake geweest van een objectief samengestelde lijst.

Vermeulen

Mijnheer de minister, behoort een opiniepeiling tot de opdrachten van de VRT? Hoe wetenschappelijk was die opiniepeiling? Ik heb lang getwijfeld of ik de volgende vraag wel zou stellen, maar u kunt er zo beknopt of zo uitgebreid op antwoorden als u wilt. Hoeveel heeft deze peiling de VRT gekost? Welke politieke opiniepeilingen heeft de VRT de volgende maanden nog gepland?

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb er geen probleem mee dat de kranten of radio- en televisiestations peilingen organiseren. Wetenschappelijke peilingen passen trouwens perfect bij de maatschappelijke rol die een openbare omroep kan vervullen. Ik stel me echter vragen bij de populariteitspolls met namen. In een debat werd beweerd dat dergelijke peilingen geen invloed hebben op het politieke gedrag. Ik getuig dat populariteitspeilingen met namen wel invloed hebben. Stel dat de heer Dehaene niet werd opgenomen in de populariteitspoll of niet zo'n goed resultaat zou hebben behaald, dan zeg ik u eerlijk dat hij nu niet op de lijst zou staan. Zo eenvoudig is het. Misschien zou het interessant zijn om een volgende keer de heer Eyskens te testen. *(Gelach)*

Een populariteitspoll heeft invloed. Waarom staan bepaalde namen er wel op en andere niet? Waarom staat de heer Van Parys er niet op voor Oost-Vlaanderen, maar wel twee mensen van de VLD? Inge Vervotte werd ook opgenomen in de poll. In Antwerpen staat mevrouw Talhaoui er niet in. De heer Geysels die toch een belangrijk politiek figuur van de huidige meerderheid is, staat er ook niet in. Hoe dichter de verkiezingen naderen, hoe meer de opname in zo'n poll een rol kan spelen in het stemgedrag. Berichtgeving over kandidaten kan stemmen kosten of opleveren. Dat is de harde realiteit. De VRT moet omzichtig te werk gaan in alle programma's. Ik huiver ervan dat personen kunnen worden gemaakt of net niet. Dat is geen taak van de openbare omroep. Peilingen met personen vergen omzichtigheid.

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me aan bij de vraag naar omzichtigheid van de heer Decaluwe. Ik ben het er ook mee eens dat de openbare omroep peilingen mag houden. Bij de politieke berichtgeving

in de aanloop van verkiezingen vormen de peilingen een instrument dat niet meer weg te denken is.

De openbare omroep moet echter altijd de kwaliteitsnormen voor ogen houden. Iedereen die ooit het vak statistiek heeft gevolgd, weet hoe relatief een uitslag is als er ongeveer 40 percent onbeslist zijn. Volgens de regels van het spel mag zo'n uitslag zelfs niet worden gebruikt. Dat werd wel vermeld door de VRT, maar toch wordt gedaan alsof de onbeslist er niet waren. Zo wordt een feit gecreëerd. Het gaat over een feit dat zelfbevestigend wordt, want er worden een aantal redeneringen op gebaseerd en een logica over opgebouwd. Hoe relatief de wetenschappelijke waarde ook is, het wordt een geobjectiveerd feit. Omzichtigheid is dus nodig, zowel bij de selectie, de aanpak als de opbouw. Een aantal zorgvuldigheidsregels uit het vak statistiek moeten zeker worden toegepast.

Ik stel me vragen over het partnership met een krant. Ik vind het goed dat naar partners wordt gezocht, want op die manier kunnen de kosten worden gedeeld. Ik heb echter vragen over de manier waarop nu werd gekozen voor een bepaalde krant. In het verleden werd samengewerkt met de FET, maar nu wordt geopteerd voor de VUM-groep. Ik heb geen probleem met de keuze die werd gemaakt, maar de vorige bevoorrechte partner zou slechts door middel van een e-mailtje en op de vooravond van de verkiezingen op de hoogte zijn gebracht dat de VRT niet langer met de krant wou samenwerken, maar een nieuwe partner heeft gekozen. Als een duidelijke reden kan worden gegeven voor deze ommekeer, dan is voor mij de kous af. Het is zeker niet mijn bedoeling om verdachtmakingen te uiten. De manier waarop de keuze nu zou zijn gebeurd, lijkt me toch vreemd.

Het is in het belang van de openbare omroep zelf om klaarheid te scheppen. De keuze kan te maken hebben met een kostenverdeling of met iets helemaal anders. Zolang de reden behoorlijk is, kan ik ermee leven. Wat ik nu heb vernomen, doet echter vragen rijzen. Ik vel geen oordeel over de nieuwe partner, want die staat ongetwijfeld ook voor degeelijkheid en kwaliteit. In een normale zakenrelatie gaat het echter niet op om via een simpel e-mailtje een overeenkomst op te zeggen.

Ik pleit dus ook voor omzichtigheid en voor het hanteren van wetenschappelijke criteria. Een openbare omroep staat immers voor kwaliteit. Bij de keuze van partners, zijn alle partners evenwaardig, maar de keuze moet op een behoorlijke manier gebeuren.

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dit debat is opgewarmde kost voor degenen die mee waren op het werkbezoek naar de VRT. Toen bleek eens te meer dat vragen over de programmatie heel gevoelig liggen. Tegen het feit dat de VRT peilingen verricht, heb ik geen bezwaar. Wie geen aandacht heeft voor peilingen kan evenmin eisen dat de peilingen van de VRT een kwaliteitslabel zouden moeten krijgen. Vrijdag hebben de vertegenwoordigers van de omroep gepoogd om ons ervan te overtuigen dat de peiling kwaliteitsvol is. Over de lijstsamenstelling werd ons trouwens verteld dat de VRT de lijst in de toekomst op een andere manier wil samenstellen.

De vraag die de heer Keulen nu stelt, heb ik tijdens het werkbezoek ook gesteld. Ik vroeg waarom de VRT in zee is gegaan met een bepaalde krantengroep. Een peiling van een openbare oproep in samenwerking met een krant en een universiteit heeft een zekere status. Vrijdag kreeg ik als antwoord dat de reden voor de keuze van een andere krant was dat de eerste krant om financiële redenen heeft afgehaakt. Ook ik heb echter vernomen dat het niet klopt dat de overstap van de ene krant naar de andere een financiële basis heeft. Over peilingen op zich zijn we uitgepraat. Ik blijf me echter afvragen waarom een nieuwe keuze werd gemaakt.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Miel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb een louter mathematische opmerking. De VRT tracht altijd om mijn partij op een systematische wijze uit te schakelen wanneer politici worden gehoord. Dat is ondertussen statistisch bewezen. De instelling houdt er zelfs de vreemde theorie op na dat dit gebeurt ter verdediging van de democratie. Een instelling die zich al jaren zo gedraagt tegenover de derde partij van Vlaanderen en daarvoor belastingsgeld gebruikt, zit dan ook in een bijzonder verdachte hoek om iets delicaats als het opstellen van een opiniepeiling op zich te nemen.

Mijn partij komt bovendien al sinds haar ontstaan slechter uit opiniepeilingen dan uit verkiezingen. We stellen daarbij een psychologisch fenomeen vast. Sommige mensen hebben enige schroom om toe te geven dat ze op het Vlaams Blok stemmen. De redenen daarvoor kunnen verschillen. Iedereen is immers heer in eigen ziel. Natuurlijk is de systematische vervolging van de partij niet vreemd aan

het fenomeen. Mijn partij bestaat al 25 jaar. In België kunnen onmogelijk objectieve opiniepeilingen gebeuren, omdat het derde belangrijkste deel van het kiezerskorps er niet echt aan deelneemt.

België is trouwens het enige land in Europa en de VS waar de exit-polls een karikatuur zijn. In alle andere landen lukt zo'n peiling wel. Tijdens de laatste verkiezing in Vlaanderen werd op de fameuze VRT tot middernacht volgehouden dat de rug van het Vlaams Blok was gekraakt. Pas toen de meeste mensen gingen slapen, werd gezegd dat de situatie toch een beetje aan het keren was. De VRT kan er niet aan doen dat een aantal mensen hun politieke keuze niet bekend wensen te maken. De kiezer heeft schroom omdat hij zich bewust is van de vervolgingen en onrechtvaardigheden die op de bekendmaking kunnen volgen. Het regime richt zich immers tegen onze partij en verdedigt zich door middel van de staatszender.

De Nederlandse verkiezing verliep nogal vreemd na het wegvallen van Pim Fortuyn. Hij had in één-twee-drie een vierde van het kiezerskorps gemobiliseerd. Nederland was voor hem nog een enorm stuk braakliggend land, iets wat bijna niet denkbaar is in een normale democratie. Pim Fortuyn kwam als het ware uit de lucht gevallen, maar werd brutaal vermoord. De man was een fenomeen zonder voorgaande. Meer geleerde mensen dan ik die werken voor de Nederlandse media, stelden dat de comeback van de sociaal-democraten werd gemaakt door een fysiek attribuut van hun leider, maar vooral door een voor hem heel rendabele opiniepeiling. Dat is erg voor een oude, doorwinterde democratie als de Nederlandse. Wetenschapsmensen bekijken het fenomeen enkel, zonder het te beoordelen. Zij stellen dat de invloed van de zenders enorm is geweest. De media hebben de zetels van een eerst verpletterde partij, doen verdubbelen in enkele maanden tijd. Zoiets duidt op het enorme gevaar als een authentieke staatszender die wordt gecontroleerd door de politieke meerderheid, want dat is de VRT zeker, zich bezighoudt met opiniepeilingen.

Ik heb nog een andere opmerking. Wetenschappelijk staan we natuurlijk heel ver van het redelijke als een televisiezender zich bindt aan een krant. De vorige keer was het echter nog slechter, want toen heeft de VRT zich gebonden aan een zich in crisis bevindend economisch blad, dat alleen wordt gelezen door de upper-upper-upper-class, namelijk de Financieel Economische Tijd. Dat is natuurlijk op zich al verkeerd. Nu in de boot gaan met de VUM is al geen veel betere keuze. Ik zou u een betere keuze kunnen voorstellen, maar daar gaat het nu

Verrijken

niet om. Ik zou het Pallieterke bijvoorbeeld een veel waardiger partner vinden. Dat blad geeft de politieke werkelijkheid beter weer dan al de rest samen. Ik vind het hoe dan ook niet ernstig. In een ideale, normale democratie is het de taak van een staatszender om opinies weer te geven. Hier dreigt een staatszender echter een opiniemaker te worden en dat vind ik in naam van de democratie ontoelaatbaar.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik moet eerlijk zeggen dat ik me nu wat ongemakkelijk voel omdat u als parlement meer tijd aan dit onderwerp hebt kunnen spenderen dan ikzelf. U bent namelijk in debat gegaan met de rechtstreekse verantwoordelijke, de heer De Bock, hoofdredacteur van de TV-nieuwsdienst en van TV1. Volgens mijn blaadje verliep dat debat 'op een incidentrijke manier'. Het moet dus een stevig debat zijn geweest, waardoor u meer weet dan ik. Ik wil toch proberen om op een objectieve manier te antwoorden.

Het is mijn opdracht om na te gaan of de openbare omroep de hem toevertrouwde omroepopdrachten wel in alle onafhankelijkheid uitvoert. In de beheersovereenkomst en het decreet over de openbare omroep staat dat de VRT een belangrijke informatie-opdracht heeft. Dat is een van de grootste pijlers van de openbare omroep. Deze informatie-opdracht vult hij hoofdzakelijk in via autonome nieuwsdiensten met een eigen redactiestatuut en een deontologische code. Ik heb de decreten en de beheersovereenkomst nog eens bekeken om na te gaan of een van beide documenten elementen aan draagt tegen het houden van peilingen. Het antwoord is nee. Ik kan geen enkel element vinden dat de openbare omroep verbiedt om mee te werken aan opiniepeilingen. Ik heb dan ook het standpunt van de VRT hierover gevraagd. Ik zal u eerst dat standpunt geven en daarna mijn persoonlijke bedenkingen hierover.

Ik citeer uit het standpunt van de VRT zelf : 'De VRT-nieuwsdiensten willen berichten over wat er leeft bij de bevolking en gaan dan ook actief bevragen. Dat is de essentie van nieuwsgaring. Een wetenschappelijk onderbouwde en door een gereputeerd onderzoeksbureau uitgevoerde peiling is een manier om dat op een gefundeerde wijze te doen. Peilingen horen dus thuis in de rubriek 'informatie'. Uiteraard moeten de nieuwsdiensten zich met

omzichtigheid van deze taak kwijten. Dat gebeurt ook volgens alle geldende afspraken. Overigens heeft de VRT zich hierbij niet laten leiden door andere omroepen maar heeft hij autonoom deze beslissing genomen omdat hij meende dat dit relevant was voor zijn politieke berichtgeving. Overigens hebben zowel de raad van bestuur als verschillende leden van de commissie voor Media te kennen gegeven blij te zijn met dit initiatief, omdat tot nu toe systematische en met vaste tijdsintervallen georganiseerde peilingen volgens strenge, wetenschappelijke maatstaven in Vlaanderen niet bestonden, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Franstalig België, de ons bekende driemaandelijksse peilingen van La Libre Belgique. De nieuwsdiensten stellen tendensen vast maar hebben uitdrukkelijk niet de bedoeling aan agendasetting te doen.' Daar situeert het probleem zich natuurlijk : waar ligt de grens tussen het vaststellen van tendensen en het doen aan agendasetting ? De VRT zegt alleszins dat het niet zijn bedoeling is om agenda's te bepalen.

Ik citeer verder uit het standpunt van de VRT. 'Het zetten van agenda's impliceert voorbedachtheid en intentionaliteit ten aanzien van de uitkomst, en die is er niet. Uiteraard kan niet vermeden worden dat de berichtgeving met betrekking tot de peilingen tot zekere reacties kan leiden, maar dit geldt voor alle nieuws- en andere berichtgeving, inbegrepen de keuze van berichten, de manier om deze te brengen, het aan het woord laten van experts, politieke actoren of gewone burgers met een mening. De VRT is zich echter bewust van de grote verantwoordelijkheid die de in dit parlement opgelegde leidinggevende positie op het vlak van de informatieverstrekking met zich meebrengt. Het is voor de VRT in het algemeen en de nieuwsredactie in het bijzonder dan ook een constante bekommernis om zijn rol van onafhankelijke maar de democratische waarden ondersteunende informatiebron voor de Vlaamse burger te blijven spelen.' Dat was dus het standpunt van de VRT.

Dan wil ik het hebben over de wetenschappelijkheid van de uitgevoerde peilingen. De peilingen worden gesuperviseerd door de Universiteit van Antwerpen, die volledige inzage heeft in de technische rapportering en de resultaten en beschikt over het zogenaamde 'bruto-bestand'. De enquêtes werden uitgevoerd door Taylor Nelson en Dimarso, een gereputeerd onderzoeksinstituut dat lid is van en werkt volgens de code van Febelmar, de Belgische Associatie van Marktonderzoeksbureaus, en Esomar, de Europese Associatie. Binnen Febelmar ontwerpt men op dit ogenblik onder impuls van datzelfde instituut een 'rule of conduct' om te komen tot een zo groot mogelijke transparantie

Van Mechelen

over gepubliceerde peilingen, zodat zo veel mogelijk informatie kan worden verschaft, bijvoorbeeld over steekproeftrekking, steekproefgrootte, vragenlijsten, wegingsprocedures en omschrijving van het universum. Het moet overigens duidelijk zijn dat de peiling niet pretendeert de verkiezingsuitslag op 18 mei 2003 te voorspellen – het is te hopen voor sommigen -, maar wel de publieke opinie op het moment van ondervraging in te schatten. Daarom wordt ook telkens aan de kijkers en luisteraars duidelijk gemaakt wanneer de peiling is verricht en of bepaalde gebeurtenissen reeds een zeker effect kunnen hebben gehad. In verband met de peiling naar de populariteit van politieke kopstukken kunnen vragen worden gesteld bij de namen die aan de respondenten werden voorgelegd.

De VRT betreurt zelf dat de selectie van antwoordmogelijkheden niet volledig was. De VRT zegt dat hij dit onderdeel bij de volgende onderzoeken met extra aandacht en omzichtigheid zal opvolgen. Het spreekt voor zich dat de vraag naar populariteit geen enkele voorspellende waarde inhoudt voor de te verwachten voorkeurstemmen van een persoon. Dit is gezien ons kiessysteem met verschillende kiesomschrijvingen overigens moeilijk te onderzoeken. Het peilen naar voorkeurstemmen was dus absoluut niet de intentie maar wel het peilen naar populariteit. Dat is ook zo uitdrukkelijk gecommuniceerd. Dat was dus het standpunt van de openbare omroep.

Ik zou nog een correctie willen aanbrengen, mijnheer Keulen. Uit de resultaten die ik heb gekregen, bleek inderdaad dat 16 percent van de ondervraagden geen mening had. Ik herinner mij uit mijn statistische boeken dat 16 percent voldoende was om de waarde van zo'n peiling in twijfel te trekken.

De heer Marino Keulen : Ik heb me versproken. Ik heb dat pas achteraf beseft. Volgens mijn statistische boeken is 2,5 percent eigenlijk al genoeg om te zeggen dat de peiling voor een gedeelte moet worden gerelativeerd.

Minister Dirk Van Mechelen : Het is zo dat men in het verleden in politieke peilingen correcties doorvoerde tot 7 percent. Hier gaat het om 16 percent. Ik moet eerlijk zeggen dat ik me vragen stel bij de waarde van die peilingen.

Dan wil ik het hebben over de kost van deze opiniepeiling. De VRT doet geen mededeling over de kosten van deze opiniepeiling. Dit behoort immers tot het operationeel beleid van de omroep, dixit het

directiecomité, waarover de VRT autonoom beslist. De kosten worden wel gedeeld met De Standaard. Het antwoord op de vraag waarom de VUM-groep werd geselecteerd en niet 't Pallieterke moet ik u tot mijn spijt schuldig blijven. Ik weet wel dat men ook andere krantengroepen heeft aangesproken om mee te werken en dat die om god weet welke reden beslist hebben om er niet aan mee te doen.

De VRT plant de komende maanden nog twee opiniepeilingen in de aanloop naar de verkiezingen waarvan de laatste begin mei. Als ik me de wetgeving goed herinner, bestaat er ook voor politieke peilingen een sperperiode die korter is dan de sperperiode voor politici. Die periode bedraagt iets in de orde van 10 tot 14 dagen.

U vraagt mijn persoonlijke appreciatie. Twee dagen voor het verschijnen van de opiniepeiling kreeg ik daarover telefoontjes. Ik heb toen contact opgenomen met de openbare omroep om te vragen of het juist was dat er zo'n peiling aankwam. Dit werd bevestigd. De methodologie van het verwerken van de resultaten werd mij toegelicht. Hieruit bleek dat deze niet op voorhand kon uitlekken. Men heeft omstandig uitgelegd hoe de resultaten werden verwerkt, gescreend, gecontroleerd en bijna contractueel werden geheim gehouden.

Ik heb gesprekken gevoerd met zowel leden van het directiecomité als van de raad van bestuur over de opportuniteit van de organisatie van opiniepeilingen door een openbare omroep. Ik moet eerlijk zeggen dat ik zelf, en ik spreek uit persoonlijke naam, de grootste omzichtigheid aan de dag zou leggen. Ik verwijs naar de wijze woorden die de heer De Batselier heeft gesproken bij de uitreiking van de tv- en radiokritiekprijzen. Hij heeft gezegd dat – naar aanleiding van wat er in Nederland is gebeurd – we goed moeten beseffen dat we niet de peilingen moeten winnen maar de verkiezingen.

Over de populariteitstest zijn er heel wat opmerkingen gemaakt. Ik heb de lijst opgevraagd. Wie de rangorde heeft gezien, weet wie er wel en wie er niet is gevraagd. Ieder zal er over zijn eigen partij wel een appreciatie bij hebben. Ik vind het voor een openbare omroep bijzonder delicaat om dit soort keuzes te maken. Of we het nu graag hebben of niet, ik meen dat dit tot een zekere trendsetting aanleiding geeft die al dan niet wordt gehonoreerd.

Ik heb in mijn individuele contacten gevraagd dat de raad van bestuur zich daarover zou bezinnen. Volgens mij zijn er twee momenten om politieke peilingen te doen. De raad van bestuur laat me

Van Mechelen

weten dat ze zeer bewust de keuze heeft gemaakt voor de alliantie VRT-VUM. Deze moet als een betrouwbaar tegengewicht gelden voor de peilingen georganiseerd door de krant La Libre Belgique. Door de manier waarop de VRT hieraan meewerkt, krijgt dit een enorm gewicht en spreekt het voor zich dat de boodschap andere waarden krijgt.

Persoonlijk sluit ik me aan bij de woorden van de heer De Batselier, en ik dring aan op de grootst mogelijke voorzichtigheid. Ik vind dat de raad van bestuur van de VRT absoluut opnieuw moet debatteren over de gevolgen. Het feit dat men wel duidt dat 16 percent onbeslist is en dat dit een factor van betekenis is, is onvoldoende vergeleken met het gewicht en de uitstraling die dergelijke opiniepeilingen krijgen in de pers. Hier speelt echter andermaal de volle autonomie van de openbare omroep in haar volle kracht. We kunnen ons daar al dan niet in een beheersovereenkomsten definitief over uitspreken.

De voorzitter : De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw open antwoord. Na ons werkbezoek aan de VRT van vorige vrijdag en na onze discussie van vandaag is het incident voor mij gesloten. De discussie is echter geopend.

Ik geloof 100 percent in de intenties van de VRT. Bedoelingen kunnen legitiem zijn, maar de vraag is altijd wat het uiteindelijke effect ervan is. Ik vraag me trouwens af wat een volledige lijst juist is. Die samenstellen zal een zeer moeilijke opdracht zijn.

Ik denk dat er nu gesprekken zullen worden gevoerd. We moeten als politici waakzaam blijven en mogelijke verkeerde evoluties blijven aankaarten.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Toen ik aan de universiteit studeerde, heb ik ook het vak statistiek gehad. Wat is wetenschappelijkheid ? Als we een strikte definitie van wetenschappelijkheid hanteren, kunnen er veel vragen worden gesteld bij de peiling.

De raad van bestuur van de VRT kan nog debatteren over de kwestie. Ik heb geen probleem met een peiling, maar het lijkt me beter dat er in volgende peilingen niet met een namenlijst wordt gewerkt. Sleutelen aan die namenlijst zal ervoor zorgen dat er andere resultaten uit de bus komen en zo wordt de wetenschappelijkheid misschien nog verder ondergraven.

Ik weet niet hoe we deze kwestie moeten aanpakken, maar ik pleit ervoor omzichtig om te springen met namenlijsten. Hoe dichter we bij de verkiezingen komen, hoe groter de positieve invloed van namenlijsten zal zijn voor de mensen die erin voorkomen en hoe negatiever voor de mensen die er niet in voorkomen. We moeten ons eens bezinnen over die lijst. Volgens mij wordt die het best achterwege gelaten.

Minister Dirk Van Mechelen : Er werd eerst gepeild naar het kiesgedrag. Welke waarde kan er worden gegeven aan een peiling waarin 16 percent van de ondervraagden zegt geen voorkeur te hebben. De UIA moet daarover toch duiding geven. De VRT en De Standaard moeten op basis daarvan de resultaten correct trachten in te schatten.

Er werd ook gepeild naar de populariteit van bepaalde politici. We kunnen ons afvragen waarom zoiets wordt gedaan en welke de gevolgen daarvan kunnen zijn. Ook daarover moet de UIA zich bezinnen om de VRT bijkomende adviezen te kunnen geven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.12 uur.*
